

Chambre des Représentants

SESSION 1983-1984

21 MARS 1984

PROPOSITION DE LOI

relative au « closed shop » et autres atteintes
aux libertés de se syndiquer
ou de ne pas se syndiquer

(Déposée par MM. L. Michel et Sprockeels)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le « closed shop », par lequel certains syndicats exigent qu'une entreprise embauche uniquement leurs affiliés, et licencie ceux qui n'auraient pas ou n'auraient plus cette qualité, est une pratique répandue dans certains pays. En Belgique, certains signes font craindre qu'elle ne se répande à la faveur de la crise.

Lorsqu'une entreprise envisage une réduction de personnel, il n'est pas rare que les syndicats, ou même un seul syndicat hégémonique, subordonnent leur accord à la communication de la liste nominative des sacrifiés sur laquelle ils veillent à ce qu'aucun de leurs membres ne figure. Bien que la plupart des syndicats proclament le dessein de protéger l'ensemble des travailleurs de leur secteur, la tentation corporatiste de se réserver l'emploi reste présente et se fait même plus pressante dans les moments où l'emploi est plus menacé.

L'article 4 de la loi de 1921 sur la liberté d'association punit l'employeur qui subordonne l'emploi de quelqu'un à sa situation sur le plan syndical mais exige un dol spécial : il faut que l'employeur agisse ainsi « méchamment », c'est-à-dire « dans le but de porter atteinte à la liberté d'association ».

Or, il arrive que l'employeur qui exerce de telles pressions sur ses salariés n'agisse nullement dans cette intention « méchante », mais uniquement afin de s'épargner une grève dont il est menacé par des syndicats exigeant le « closed shop » ou par un syndicat exigeant que les membres d'un syndicat concurrent soient écartés. Dans ce cas, l'employeur est l'instrument d'une pression contraire à la liberté syndicale, sans commettre nécessairement les délits intentionnels

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1983-1984

21 MAART 1984

WETSVOORSTEL

betreffende de « closed shop » en andere schendingen van de vrijheid om zich al dan niet aan te sluiten bij een vakvereniging

(Ingediend door de heren L. Michel en Sprockeels)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De « closed shop » waarbij bepaalde vakverenigingen eisen dat een onderneming alleen de aangeslotenen van die vakvereniging aanwerven en diegenen ontslaan die deze hoedanigheid niet of niet langer hebben, is in sommige landen een vrij verspreide praktijk. Sommige tekenen doen vrezen dat die praktijken door de heersende crisis ook in België uitbreiding nemen.

Wanneer een onderneming tot inkrimping van haar personeel wenst over te gaan is het niet uitzonderlijk dat vakverenigingen, of zelfs één vakvereniging daarmee alleen akkoord gaan op voorwaarde dat op de lijst van de af te voeren personeelsleden geen van hun leden voorkomt. Hoewel de meeste vakverenigingen voorhouden alle arbeiders van hun sector te beschermen, blijft de corporatistische verleiding om zich de arbeidsplaatsen toe te eigenen, bestaan, en ze wordt zelfs zeer groot wanneer de werkgelegenheid meer bedreigd wordt.

Artikel 4 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging van de vrijheid van vereniging, bestraft de werkgever die iemands arbeidsplaats ondergeschikt maakt aan diens situatie t.o.v. de vakvereniging, waarbij evenwel kwade trouw in het spel moet zijn : de werkgever moet « kwaadwillig » optreden, m.a.w. « met het doel de vrijheid van vereniging te krenken ».

Nu komt het voor dat een werkgever zonder kwaadwillige intentie een dergelijke druk op zijn werknemers uitoefent uitsluitend met de bedoeling een staking te vermijden, waarmee wordt bedreigd door vakverenigingen die de « closed shop » eisen of door een vakvereniging die eist dat de werknemers aangesloten bij een andere vakvereniging worden uitgesloten. In dat geval wordt de werkgever onder druk gezet, wat strijdig is met de vrijheid van vakvereniging,

prévus par l'article 3 et l'article 4. Il convient en tout cas de punir ceux qui font pression sur lui en le menaçant de grève s'il emploie des non-syndiqués, ou des travailleurs syndiqués dans une organisation déterminée qu'ils mettent ainsi à l'index. Cette responsabilité pénale ne vise ni les syndicats ni leurs dirigeants ou leurs militants comme tels, mais seulement ceux qui exercent personnellement la menace visée au texte.

La proposition n'innove pas sur le plan des peines, car il faudrait sinon refaire la loi de 1921 dans son ensemble.

Elle reprend l'article 4 qui deviendrait l'article 4, 1°, en supprimant l'expression « contrat de services » devenue inutile dans l'état actuel du droit du travail. Elle y ajoute un article 4, 2°, portant une nouvelle infraction.

L. MICHEL
G. SPROCKEELS

PROJET DE LOI

Article unique

L'article 4 de la loi du 24 mai 1921 garantissant la liberté d'association est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 4. — Sera puni des mêmes peines :

1° quiconque aura méchamment, dans le but de porter atteinte à la liberté d'association, subordonné la conclusion, l'exécution ou, même en respectant les préavis d'usage, la continuation d'un contrat de travail, soit à l'affiliation, soit à la non-affiliation d'une ou plusieurs personnes à une association;

2° quiconque aura menacé un employeur d'organiser, de poursuivre ou de faire poursuivre une grève s'il ne subordonne pas la conclusion, l'exécution ou, même en respectant les préavis d'usage, la continuation d'un contrat de travail, soit à l'affiliation, soit à la non-affiliation d'une ou de plusieurs personnes à une association. »

19 janvier 1984.

L. MICHEL
G. SPROCKEELS
J. BARZIN
E. BEYSEN
C. PETITJEAN
F. VERBERCKMOES
J. MILITIS
M. HEUGHEBAERT
D. D'HONDT

zonder dat hij daarom de in de artikelen 3 en 4 omschreven met opzet gepleegde misdrijven heeft begaan. In elk geval moeten degenen die druk op hem uitoefenen door te dreigen met staking zo hij werknemers te werk stelt die niet zijn aangesloten bij een vakvereniging ofwel zijn aangesloten bij een bepaalde vakvereniging — welke aldus door hen wordt uitgesloten — gestraft worden. Die straf slaat niet op de werknemersorganisaties, noch op hun leiders of hun actievoerders als dusdanig, maar slechts op degenen die persoonlijk de desbetreffende druk uitoefenen.

Het voorstel van wet innoveert niet op het vlak van de straffen, daar dit een volledige wijziging van de wet van 1921 zou betekenen.

Het neemt artikel 4 van de wet van 1921 over, dat artikel 4, 1°, zou worden en waarbij het woord « dienstovereenkomst », dat in het huidige arbeidsrecht overbodig is geworden, zou worden weggelaten. Het voorstel voegt een nieuw artikel 4, 2°, toe, dat een nieuw strafbaar feit invoert.

WETSONTWERP

Enig artikel

Artikel 4 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging van de vrijheid van vereniging wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 4. — Met dezelfde straffen worden gestraft :

1° hij die kwaadwillig, met het oogmerk afbreuk te doen aan de vrijheid van vereniging, het sluiten, het uitvoeren of, zelfs wanneer hij de gebruikelijke opzeggingstermijnen in acht neemt, het voortzetten van een arbeidsovereenkomst afhankelijk stelt van de aansluiting of van de niet-aansluiting van een of meer personen bij een vereniging;

2° hij die de werkgever dreigt met het organiseren, voortzetten of doen voortzetten van een staking, indien deze het sluiten, het uitvoeren of, zelfs wanneer hij de gebruikelijke opzeggingstermijn in acht neemt, het voortzetten van een arbeidsovereenkomst, niet afhankelijk stelt van de aansluiting of van de niet-aansluiting van een of meer personen bij een vereniging. »

19 januari 1984.